

Djurskyddet Sveriges effektrapport 2022

2022-09-27

Djurskyddet Sverige · Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm · 08-673 35 11 · info@djurskyddet.se · djurskyddet.se
Org.nr. 802000-6832 · Plusgiro 90 01 06-6 · Bankgiro 900-1066

Effektrapport 2022

Om Djurskyddet Sverige och våra verksamhetsområden

Djurskyddet Sverige är med sina nästan 11 000 medlemmar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi är en rikstäckande organisation med 43 anslutna lokalföreningar – från Skåne till Norrbotten.

Vårt mål är att alla djur erkänns som kännande varelser och att alla djur har ett egenvärde samt att alla människor har ett empatiskt synsätt och behandlar djuren utifrån detta.

Vi arbetar för att människan fortsatt ska kunna hålla djur, där djuren får leva ett gott liv med möjlighet att kunna utföra de naturliga beteenden som bidrar till en bättre djurvälstånd och skyddas från lidande. Vi vill också ha ett samhälle där vilda djur respekteras och ses som en viktig del av ekosystemet.

När djuren avlivas ska det ske snabbt och smärtfritt. Vi tar avstånd från långa och plågsamma transporter. Detta gäller alla djur oavsett om de lever vilt eller hålls av människan. Om djurens välfärd inte kan garanteras anser vi inte att människan har rätt att hålla djuren. Mot bakgrund av detta ser vi en framtid där människan konsumerar färre och betalar mer för animaliska produkter för att möjliggöra en förbättrad djurvälstånd.

Vårt arbete bedrivs huvudsakligen genom våra fyra verksamhetsområden:

- Information och kommunikation
- Stöd till föreningar och djurhem
- Påverkansarbete
- Barn- och ungdomsarbete

Avgränsning och tidsperiod

Vi arbetar utifrån en femårsstrategi som beskriver vilka frågor som organisationen ska prioritera varje år. Den här rapporten fokuserar på att lyfta fram några av de framgångar som vår organisation uppnått inom våra verksamhetsområden under 2021.

Varför behövs vi?

I vårt samhälle far djur illa på olika sätt. Sällskapsdjur plågas och överges. Djur inom livsmedelsproduktionen fråntas sina naturliga beteenden. Vilda djur jagas med, enligt oss, oacceptabla jaktmetoder. Detta är bara några exempel. Djurskyddets arbete handlar om att förbättra för djuren både på kort sikt och på lång sikt. Den svenska djurskyddslagstiftningen har många brister och det finns en stor okunskap om djur i samhället som tyvärr leder till att många djur far illa. Så länge det finns djur som lider har vi ett uppdrag att fylla.

Vi arbetar i huvudsak mot fyra målgrupper:

- **Beslutsfattare och näring**
Politiker, myndigheter, branschorganisationer och företag inom animalieproduktion. De har ett gemensamt behov av expertkunskap inom djurskyddsfrågor.

- **Djurägare/blivande djurägare**
De älskar och respekterar djur men har behov av information och kunskap om hur att ta hand om sitt husdjur på bästa sätt. Detta har blivit särskilt påtagligt under pandemin då väldigt många skaffat sällskapsdjur.
- **Djurintresserade, djurvänner och medvetna konsumenter**
Är intresserade av djur och djurskydd och har behov av information och kunskap om hur att göra medvetna och djurvänliga val i sin vardag.
- **Utbildningsväsendet**
Pedagoger som arbetar med barn i skolan och förskolan. Målgruppen är relevant för vårt värdegrundsmaterial REDE (Respekt, Empati, Djur, Etik) som innehåller empatiutvecklande övningar för barn.

Våra resurser

Vårt arbete kräver både ekonomiska och mänskliga resurser för att nå våra målsättningar. Nedan beskriver vi de resurser vi använder:

Ekonomiska resurser

För att kunna bedriva vår verksamhet krävs ekonomiska resurser. Djurskyddets verksamhetskostnader består av ändamålskostnader och insamlings- och administrationskostnader.

Djurskyddets totala verksamhetskostnader under 2021 var 15 935 969 kr varav 12 875 269 kr faller inom ramen för den här rapportens avgränsning, dvs ändamålskostnaderna som våra fyra huvudsakliga verksamhetsområden utgör.

Kostnaderna finansieras i huvudsak av frivilliga gåvor, arv och medlemsavgifter. Vi får inga statliga organisationsbidrag. Vi har fått ett mindre bidrag från Konsumentverket till arbetet med att ta fram en konsumentguide.

Medarbetare

I slutet av 2021 var 16 personer anställda på Djurskyddets kansli. Varje tjänst är tillsatt utifrån kompetens inom tjänstens område och är viktiga för att driva Djurskyddets arbete framåt. Medarbetarna arbetar bland annat med politisk påverkan, kommunikation, insamling, ekonomi, medlemservice, stöd till våra lokalföreningar och vårt värdegrundsmaterial REDE.

Förtroendevalda

Djurskyddets förbundsstyrelse har en bred djurskyddskompetens. I styrelsen finns veterinär, zoolog, agronom, politiker, företagare med djurskyddskompetens samt personer med erfarenhet från praktiskt djurskyddsarbete. Våra styrelseledamöter fattar beslut i policyfrågor och om prioriteringar.

Medlemmar och lokalföreningar

Vi har nästan 11 000 medlemmar, alla med ett stort engagemang för djuren. Många medlemmar är viktigt för oss och ger en ökad tyngd och större genomslagskraft i vårt politiska påverkansarbete.

De flesta av våra medlemmar är medlem via någon av våra lokalföreningar. Föreningarna är självständiga med egen verksamhet och egen styrelse. De ideella krafterna i föreningarna och deras medlemmar är kärnan i Djurskyddets verksamhet.

Många föreningar arbetar med omhändertagande och omplacering av hemlösa djur. Andra föreningar arbetar med viltrehabilitering eller kunskapsspridande. Gemensamt för alla våra föreningar är att de arbetar för att skydda djur från lidande. Alla arbetar med olika djurskyddsfrågor i enlighet med Djurskyddet Sveriges policy och deltar i riksförbundets olika informations- och opinionskampanjer.

Aktiviteter, prestationer, effekter och utvärdering

För att vårt arbete ska nå resultat genomför vi olika aktiviteter inom våra verksamhetsområden. Aktiviteterna skapar prestationer som sedan leder till uppnådda effekter. Nedan lyfter vi fram några av de aktiviteter vi genomför och redogör för deras effekter, samt utvärderar resultatet.

Aktivitet:

Öka konsumenters kunskap om hur de kan göra djurvänliga val när de handlar produkter som kommer från djur

Prestation:

I april 2021 lanserade vi konsumentguiden Djurschysst vars syfte är att hjälpa konsumenter att fatta djurskyddsmedvetna beslut och undersöker hur märkningarnas regelverk lever upp till ett antal viktiga djurskyddskriterier. Vid lanseringen innehöll guiden bedömningar och information om gris, kyckling och ägg. I september 2021 uppdaterades guiden med mejeriprodukter från mjölkkor. Planen är att konsumentguiden utökas med fler djurslag/produkter i framtiden.

Effekter och utvärdering:

Om fler konsumenter köper färre produkter som kommer från djur och om köpen sker utifrån ett medvetet övervägande utifrån hur djuren behandlats så kan en kraftfull insats för djurens bästa ske. Konsumentguiden kan därmed bidra till att näringen och dagligvaruhandeln inser att djurskydd är ett mervärde för konsumenterna vilket innebär att djurens välmående prioriteras högre i produktionskedjan.

Att arbeta med regelverk är komplext och en lärdom är hur viktigt det är att begränsa sig. Pandemin satte delvis stopp för en tidigare lansering och den marknadsföringsplan vi hade eftersom vi hade tänkt involvera våra lokalföreningar med fysiska aktiviteter. Vi valde i stället att lansera konsumentguiden på vår djurskyddskonferens i april 2021 som hade temat djurskyddsmedveten konsumtion och som hölls både i digital och fysisk form. Vi tror att vårt beslut att lansera konsumentguiden på konferensen gjorde att vi nådde ut till fler än om vi hade lanserat den enligt vår tidigare plan.

I samband med att guiden utökades med mejeriprodukter från mjölkkor höll vi ett webinarium om svensk mjölkproduktion och bete. En effekt av pandemin är att människor är mer benägna att delta på digitala arrangemang vilket har utvecklat vår verksamhet på så sätt att vi enklare når ut till fler. Innan pandemin anordnade vi i stort sett inga digitala arrangemang.

Aktivitet:

Öka kunskapen hos blivande djurägare och befintliga djurägare.

Prestation:

Genom våra kanaler (tidning, hemsida, sociala medier, informationsfoldrar) ger vi tips och råd om vad djurägare ska tänka på för att ta hand om sitt husdjur på bästa sätt. Under pandemin har antalet människor som skaffat husdjur ökat mer än någonsin och vi genomförde därför en extra kommunikationsinsats under 2021 för att öka kunskapsspridningen inom detta område. Vi höll webinarium för hundägare och blivande hundägare.

Effekter och utvärdering:

Ju mer kunskap en djurägare tillgodoser sig om sitt sällskapsdjur desto större möjlighet att djuret får ett bra liv hos sin ägare. I förlängningen leder det till att färre djur överges eller behöver omplaceras och därmed undviks det lidande som uppstår om djuret blir hemlös eller tvingas flytta runt bland olika hem.

Kunskapsökning är svårt att mäta och det är därmed svårt att veta om våra prestationer ger effekt i denna fråga. Vi kan se att våra prestationer får bra spridning i sociala medier. De webinarier vi höll för hundägare och blivande djurägare har tillsammans ungefär 800 visningar vilket visar att det finns ett intresse för dessa frågor.

Aktivitet:

Hjälpa hemlösa djur att hitta nya hem.

Prestation:

Under 2021 omhändertog våra lokalföreningar med djur- och jourhemsverksamhet ungefär 2 300 katter, 20 hundar och 160 andra djur (kaniner, marsvin, sköldpaddor).

Effekter och utvärdering:

Inom detta verksamhetsområde är det framför allt den kortsiktiga effekten vi fokuserar på. Det handlar om att göra direkt skillnad för djur i utsatta situationer.

Antalet djur vi omhändertar och hjälper hitta nya hem varierar en aning år från år men har under de senaste tre åren legat på 2 500–3000 djur per år. 2021 omhändertog vi 600 katter färre än 2020. Det är svårt att veta vad denna ganska stora minskning beror på men en teori är att katterna stannar kvar längre på katthemmen innan de hittar ett nytt hem. Det betyder att om katthemmen är fulla under längre perioder finns ingen möjlighet att omhänderta fler katter. Under pandemin har efterfrågan på sällskapsdjur ökat och fler privatpersoner har fött upp fler djur, framför allt hundar. Eventuellt kan även antalet katter som föds upp i hemmen ha ökat och då blir efterfrågan på katter från våra djurhem inte lika stor. Många av våra lokalföreningar upplever att det finns fler kattungar ute i landet än vad det funnits tidigare vilket går i linje med denna teori.

I kategorin "andra djur" har antalet djur vi omhändertagit ökat med ungefär 70 djur jämfört med 2020. Det handlar om mindre djur såsom kaniner, marsvin och sköldpaddor. En teori om varför vi ser en ökning är att i några av våra lokalföreningar har kompetensen att ta hand om den här typen av djur ökat vilket gör att de som tidigare inte tagit hand exempelvis kaniner nu har möjlighet att göra det. Gällande kaniner får vi också rapporter från våra föreningar att antalet kaniner som överges ökar runt om i landet och på så vis hamnar fler kaniner hos våra föreningar.

Vårt mål är inte att hjälpa fler djur att hitta nya hem från år till år, utan önskvärt är att antalet djur som behöver nya hem minskar.

Aktivitet:

Höja kattens status.

Prestation:

Djurskyddet Sverige har under decennier arbetat för att höja kattens status och minska antalet hemlösa katter, genom att bland annat kräva en obligatorisk ID-märkning och registrering av katter. I april 2021 startade vi kampanjen Stoppa Kattastrofen för att, med hjälp av hundar, höja kattens status. Kampanjen var både en kommunikationsinsats i form av att öka engagemanget i frågan bland allmänheten och en påverkansinsats i form av en namninsamling som överlämnades

till regeringen.

Effekter och utvärdering:

Om djurskyddet för katter stärks i föreskrifter och lagstiftning kommer det på sikt leda till att kattarnas status höjs och antalet hemlösa katter minskar. Vi tror framför allt att en lag om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter kommer att göra skillnad för katterna.

I november 2021 kom äntligen regeringens proposition som föreslog en obligatorisk ID-märkning och registrering av katter och i februari 2022 röstades förslaget igenom i riksdagen. Lagen träder i kraft den 1 januari 2023. Det är en stor framgång för oss som organisation men framför allt för katterna. En lärdom är att det tar lång tid att arbeta med att förändra föreskrifter och lagar men att allt arbete lönar sig. Vi är övertygade om att detta beslut inte tillkommit om det inte vore för vårt ihärdiga påverkansarbete i frågan.

Nu återstår ett stort arbete, där myndigheter och vi ideella organisationer måste hjälpas åt, för att katt-registret och registreringen blir så bra som möjligt och att informationen når ut till alla kattägare.

Aktivitet:

Arbeta för att straffen för djurplågeri ska höjas.

Prestation:

Djurskyddet Sverige har under många år arbetat med att brott mot djur ska prioriteras och att straffen ska höjas. Vi har svarat på remisser, lyft frågan i vår tidning och deltagit på möten med utredaren för frågan.

Effekter och utvärdering:

I februari 2022 röstade riksdagen igenom förslaget om att straffen för brott mot djur skärps. Ändringarna infördes både i brottsbalken och i djurskyddslagen och började gälla den 1 juli 2022. Grovt djurplågeri har införts som ett eget brott i brottsbalken med straffskalan minst sex månaders fängelse och max fyra års fängelse. Effekten av en starkare lag är att polis och åklagare nu måste prioritera brott mot djur jämfört med tidigare då många utredningar gällande djurplågeri lades ner. I förlängningen kommer detta leda till att fler döms för grovt djurplågeri vilket för djurens del kommer innebära att samhället visar att man tar dessa brott på stort allvar och förhoppningsvis kommer färre djur utsättas för denna typ av brott.

Även här är en lärdom att det tar lång tid att påverka föreskrifter och lagar. Vi lyfte förslaget redan under utredningen till ny djurskyddslag 2011.

Aktivitet:

Utveckla barns empati för djur och människor.

Prestation:

Genom vårt värdegrundsmaterial REDE (Respekt, Empati, Djur, Etik) har vi spridit information till och utbildat pedagoger inom skolan och förskolan. Vi har också hållit föreläsningar för studenter på Etologi- och djurskyddsprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Effekt och utvärdering:

De flesta barn har ett naturligt intresse för djur. Men många har inte möjligheten att växa upp med närmare kontakt eller relation med djur. I saknad av relation eller kunskap om något, finns risken att respekt, empati och förståelse för detta uteblir. För att vi ska bry oss om hur grisen som

fläskfilén kommer från har haft det innan den ligger på tallriken eller hur vi tar hand om våra husdjur eller förhåller oss till vilda djur så behöver vi relation, kunskap och empati. Genom REDEs olika djurinriktade övningar får barn chans att utveckla sin empatiska förmåga, sitt tänkande kring livsfrågor samt sin förmåga att uttrycka sig och ta ställning. På längre sikt genererar det ett bättre djurskydd och samtidigt ett bättre samhällsklimat.

Under pandemin ställde vi om från att möta pedagoger via mässor, besök i skolor och förskolor och konferenser till digitala webinarium. Det har fått ett mycket positivt mottagande och är något som vi har fortsatt med även efter pandemin. Under 2021 registrerade sig 1058 nya personer på REDE:s hemsida för att kunna ladda ner övningarna, vilket är ungefär lika många som året innan. Det visar att det finns ett intresse för materialet, dock är det svårt att veta hur många som använder övningarna då en registrering kan innebära att de nedladdade övningarna kan användas av fler pedagoger i fler klasser och barngrupper under flera år.

REDE:s fördjupande föreläsning har sedan 2015 blivit en del i Etologi- och djurskyddsprogrammet på SLU. Studenterna får insikt i hur ett empatiskt förhållningssätt till djur kan undervisas vilket de sedan tar med sig ut i arbetslivet och på så sätt bidrar till empatiutveckling i samhället.